

ffabsmagt hos enkelte Classer, som havde forenet sig for at indtage alle Landets Landeieendomme og Erhvervsfildier. Danmark har, ved Bøndejordens Udløsning til Selveiendom for selve Bønderne, undgaaet og kan fremdeles undgaae disse Afveie og disse Udvarter, da Landets Beskaffenhed og Tilstanden er saaledes, at alle de mange mindre Eiendomme her endnu ere i ikke saa faa Hænder, at slikt Uvæsen her er at befrygte som nær forhaanden; — men vi stræbe efter at nærme os dette flette og farlige Maal, jo mere vi befordre den store Sammenlægning af de mindre Jordlodder. — Den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (David) har altid, som han kalder det, Tabelværket med Hartkorn og Beregninger at komme med; men han skulde ikke beregne det statistiske Tabelværk, men see ud i Landet, saa vilde han finde Meget over de Procent, han udregner; thi det staaer jo klart for vore Dine, at Sammenlægningen er voret i de sidste 20 Aar i en overordentlig stor Grad, ikke alene paa Fæstegodsset, men ogsaa paa Selveiergodsset; det er en Erfaringsætning, som vi kjende, der kjende Landet, og de, der kun kjende Tabellerne, kunne tie stille dermed. Gaae vi tilbage i Tiden, da komme vi til at see, at Aristokratiet i gamle Dage er ligeledes kommet af Mangel paa, at der ikke tidligt nok fremkom en Lovgivning til at beskytte de mindre Landeieendomme mod Sammenlægning til at danne de større Hovedgaarde. — Det bliver altsaa Statens Pligt, ved Love at vaage over, at alle dens Undersaatter ere forholdsmæssigt efter deres Egener og Egid lige berettigede i Landet og dets Goder, saa at den mindre Formuende kan faae Plads til Erhverv, Eiendom og Velvære, ligesaavel som den Større; thi det er en feilagtig Liberalitet: kun at ville have Frihed for Pengemandens Erhverv til den største Besiddelse, og kun at ville have Frihed for Klogskabs og Myndigheds Erhverv o. s. v., men reent at glemme de Mindres Frihed, som der ikke bliver Plads eller Rum til. Det er Lovgivningens Pligt at sætte Grændse for, at den Enes Frihed ikke opsluger den Andens; men at de kunne bestaae ved Siden af hinanden til fælles Velvære, til Statens og Samfundets fælles Bedste og Lary. Det er dette,

der ligger paa Bunden af mine Betragtninger, som er en reen Erfarings Sandhed, som man kan see omkring sig i hele Historien saavel i Fortiden som nu. Jeg skal saaledes med al god Grund stemme mod Antagelsen af nærværende Lov, thi det er ingenlunde en Fremgang at gjøre for en folkelig Repræsentation til noget Bedre, men det er at stadfæste det Slette, vi have, og kun gjøre et Fremskridt til noget Bærrer.

J. Knudsen: Forinden jeg afgiver min Stemme over denne Lov, maa jeg tillade mig at udtale, at en Lov som den foreliggende, der indskrænker Sammenlægningsfriheden indenfor saa snevre Grændser, der lægger et saa stort Baand paa den personlige Virksomhed og Dygtighed, og saaledes hæmmer den ønskelige Udvikling af Agerbruget og Agriculturen, — en Lov, der, for at forebygge Misligheder af en for stor Indskrænkning i Sammenlægningsfriheden, som et nødvendigt Onde vedligeholder et Bevillingssystem, som jeg i Almindelighed, efter mit Begreb, maa ansee for forkasteligt, men som i nærværende Tilfælde er nødvendigt —, en saadan Lov, troer jeg, man kan have Betænkelse ved at stemme for. Naar man vil omordne vor Sammenlægnings- og Udstykningslovgivning, hvortil der er Trang, da troer jeg, at det Resultat, vi her ere komne til, ikke er det heldigste. Rigtignok er der i Loven, saaledes som den foreligger, enkelte Bestemmelser, der kunne kaldes et Fremskridt, navnlig med Hensyn til Udstykningsforholdene, og det er med disse Bestemmelser for Die, at jeg dog troer at burde stemme for nærværende Lov. Jeg troer nemlig, at man i Sager, hvor man ikke kan opnaae det større Gode, maa tage det mindre, og det faaer man dog ved Loven. Ved Bedømmelsen af denne Sag har jeg ikke holdt mig paa Standpunktet af den indskrænkede Kreds, hvorfor jeg er valgt, og jeg tør langt fra formode, at den ærede Rigsdagsmand for Ringkjøbing Amts 2den Valgkreds (Boserup) for sit Vedkommende har gjort det; jeg saavel som han har havt det Hele for Die. Den ærede Rigsdagsmand har aldeles ikke ved den sidste Behandling af denne Sag havt Grund til at troe, at jeg ved at nævne Rigsdagsmand fra Ringkjøbing Amt